Posamezna štev. stane 25stotink.

Štev. 34. Conto corrente con la posta Trst — Gorica, dne 26. avgusta 1926. Letnik III.

Prof. Albert Sič
Gradarska ul. 18 LJUBLJA[NA]
JUGOSLAV[IJA]

NOVICE

za inozemstvo 25. L. Oglasi, za 1 mm. višine in širokosti 1 kolone (65 mm): za trgovske in obrtne oglase 50 stot., za osmrtnice, zahvale, poslana, vabila L. 1·20, oglase denarnih zavodov L. 2·— Mali oglasi: 30 stot. za besedo, najmanj L. 3·—

Bodimo požrtvovalni

Kakor so «Novice» svoječasno poročale, se je dne 10. t. m. vršila v Kopru velika slavnost, kateri je prisostvoval tudi en kraljevi minister kot zastopnik vlade. Proslavila se je deseta obletnica smrti Nazarja Saura, bivšega pomorskega kapitana iz Kopra, ki je ob izbruhu vojne med Avstrijo in Italijo odšel v Italijo in se udeležil na italijanski strani vojne proti Avstriji. Vodil je neki podmorski čoln, ki je hotel vdreti v Puljski zaliv, pa so ga Avstrijci zajeli. Med tem ko so ostale člane posadke smatrali za vojne ujetnike, so Saura kot izdajalca obsodili na smrt.

N. Sauro nam je vzgled prave domovinske ljubezni in neomajne požrtvovalnosti. N. Sauro je bil Avstrijec, toda on Avstrije ni ljubil, ker mu ni bila prava mati, temveč mačeha. Vsi znamo, kako so v Avstriji bili samo Nemci vse, vsi drugi nič. Zato je Sauro kot pravi Italijan Avstrijo sovražil in ljubil je le svojo pravo domovino Italijo. Kot zvest Italijan ji je bil tudi zvesto vdan; pa ne le z besedo, temveč tudi z dejanjem, in predvsem s požrtvovanjem. Zapustil je mater, ženo in otroke v Kopru, v avstrijski pesti, in odšel, kamor je čutil, da ga kliče v usodnem trenotku srce in vest: na fronto svoje prave domovine proti nepravi, prisiljeni domovini.

Dobro je znal in se zavedal, kaj ga čaka. če ga ujamejo, in vendar je šel ter storil, kar je smatral za svojo dolžnost. In ko so ga ujeli ter peljali na morišče, se je junaško zadržal, svojega dela ni obžaloval, temveč bil na njega ponosen in še predno je izdahnil svojo dušo, je imel sladko ime svoje prave domovine na ustih.

Avstrijci so imeli Saura za izdajalca, češ da je prekršil prisego, ki jo je prisegel cesarju; toda Sauro je dobro vedel, da prisega, ki je prisiljena, ne velja, da torej on pred svojo vestjo ni noben izdajalec, temveč da dela, kakor mu veleva vest, čast in poštenje. Vedel je, da če se bori proti Avstriji, ki je zatirala njegov narod, se bori proti nasilju in za poštenje.

Zato je zgodovina popravila na Sauru krivico in sramoto, ki mu jo je storila krivična Avstrija; zgodovina Saura ne samo da ga ne smatra za izdajalca, temveč ga smatra za junaka, vzgled domovinske ljubezni in skrajne požrtvovalnosti.

Poduk, ki ga daje Nazario Sauro, je: predvsem treba biti požrtvovalen za svoje ideale!

Novice iz vsega sveta

Igralska strast.

Liverpolski športnik Beer je v igralnici v francoskem mestu Cannes priigral 65.000 funtov, t. j. skoro 9 milijonov lir. Prijateljem je povedal, da je denar naložil v banko ter ne bo več igral. Res je tudi storil tako, toda... denar je zopet dvignil ter pričel igrati z nova. Prvi dan je izgubil dva miljona frankov, ter dva dni prenehal z igranjem, čemur so se prijatelji čudili. Tretji dan je zaigral en miljon frankov, zopet en dan počakal, potem pa zgubil zopet dva miljona frankov in tako naprej, tako da mu je od cele ogromne svote tolikih miljonov ostalo še 500 funtov.

Če kdo ne zna čitati.

Nekoč je policaj v Sverabaja v Indiji videl nekega moškega, kako je v rokah sukal veliko pismo ter očividno ni vedel, kje bi pričel z branjem. Policija v Indiji je sicer silno nezaupljiva, a ob enem pa tudi uljudna. Policaj je torej pristopil in se nemalo začudil, ko je v rokah možakarja zagledal pismo, ki je bilo naslovljeno na ravnatelja kaznilnice onega kraja. Policaj je oboje, moža in pismo, oddal na pravi naslov. V pismu je stalo, da je mož prestal daljšo kazen v Menadi ter mora še v Sverabaji odsedeti drugo. Ali ga je spremljajoča vojaška patrola zgubila, ali je on njo izgubil, niso mogli zvedeti. V pismu so bili tudi kazenski akti tega možakarja, tako, če bi bil vedel kakšno «dragocenost» nosi pri sebi, bi se gotovo še dolgo veselil prostosti, tako pa je moral radi nepoznanja čitanja oditi v zapor.

Ramon Franco

je brez dvoma champion svetovnega zrakoplovstva. Kakor znano, je februarja t. l. preletel Atlantski ocean ter dospel srečno v Buenos Aires, južnoameriško metropolo. Daljava od pristanišča Palos de Moguer v južni Španiji (značilno je, da je to isto pristanišče, iz kojega je pred več kot 400 leti odplul Krištof Kolumb) do Buenos Airesa je več kot 12.000 km. Reči, da je bil Franco v južni Ameriki sprejet s častmi, ki so jih deležne le kronane glave, bi bila zelo slabotna označba oboževanja, kojega je bil deležen. Proglasili so ga za novodobnega Krištofa Kolumba. V Buenos Airesu je argentinska vlada dan njegovega dohoda proglasila za narodni praznik. Ko je priplul, so zvonili zvonovi vseh buenosaireških cerkva. Franco in njegovi spremljevalci so ostali mesec dni v Argentiniji posetivši razna mesta in kopališče Mar del Plata. Povsod jih je prebivalstvo sprejemalo z delirskim navdušenjem. Buenosaireški dnevnik «Critica» je razpisal javno zbirko za Francovega mehanika Rado, ki je donesla 88.000 španskih peset, s čemer je bodočnost mehanika Rade zasigurana. Argentinski parlament je sprejel Francota in njegove sotrudnike na slavnostni seji ter jim izročil narodni dar. Argentinska vlada jim je dala na razpolago posebno bojno ladjo, ki je zrakoplovce povedla nazaj na Špansko, kjer jih je kralj in ljudstvo obsipalo s častmi in slavo. Aeroplan «Plus Ultra», na katerem je Franco preplul Atlantski ocean, pa je španska vlada podarila argentinski vladi v večen spomin. Argentinska vlada je nato zgradila v pristanišču v buenosaireškem poseben paviljon, kjer ostane «Plus Ultra» kot največja historična svetinja.

Požrešni morski psi.

Ribiči zaliva Wash v severni Angleški se bridko pritožujejo nad škodo, ki jo jim napravljajo morski psi. Pri oseki jih do dva tisoč poleže po peščevju, kjer jemljejo solnčne kopeli. Solnčne in morske kopeli bi jim ribiči že še privoščili, toda ti požeruhi pohrustajo vsak dan vsak po 15 kg rib in ker se tako hitro množe, preti nevarnost, da bodo ribe v ondotnem zalivu popolnoma izginile. Vlada je za vsak nos morskega psa določila 10 šilingov nagrade. Toda to je brez vsake koristi, kajti ta žival je zelo oprezna. Kadar se solnčijo, nikdar ne pozabijo postaviti straže. Kakor hitro se jim bliža kako morsko vozilo, straža v svarilo zalaja in cela družba plane v vodo. Sedaj jih nameravajo iztrebiti na ta način, da bodo v peščevje položili mine ter jih, ko se bo vsa množica mirno obračala na solncu, električnim potom razstrelili.

Zakladi na morskem dnu

V morski bitki 10. oktobra 1827 pri Navarind-u je bila turška egiptovska vojska od francosko-angleško-ruske poražena. V trenutku, ko je bil pogin neizogiben, so Turki vse svoje vojne ladje potopili. Kajti Turki so imeli na svojem bojnem brodovju velike množine zlata in srebra, katerega niso privoščili sovražniku. Sedaj pa delajo predpriprave, da s pomočjo potapljačev potopljene zaklade dvignejo. Fralla ... to

TEDENSKI PREGLED

Italija.

V političnem zatišju se nadaljuje boj za gospodarsko osamosvojitev Italije z nezmanjšano energijo. Ministrski predsednik Mussolini je imel pretekli teden v Pesaru pred zbrano ljudsko množico važen govor, v katerem je nastopil za obrambo lire, o kateri je rekel, da jo bo branil do svojega zadnjega diha, do zadnje kaplje krvi, da je bo branil proti vsemu in proti vsem, v državi in izven državnih mej. Mussolini je še zatrdil, da se bo postavil v bran proti vsem nasprotnim finančnim silam in poslušalci so tej njegovi obljubi živahno pritrjevali.

Kakor že omenjeno, vlada že par tednov v državi politično zatišje, ki bo najbrže trajalo le še par dni, ker se bo že 30. t. m. sestal ministrski svet. Na tej seji bo ministrski predsednik Mussolini podal obširnejše poročilo o mednarodnem položaju v zvezi s poslednjimi zunanjepolitičnimi dogodki. Tudi ostali ministri bodo najbrže tu poročali o svojih zadevah. Finančni minister Volpi bo baje predlagal načrt za zakon za nadzorovanje bank, 15. septembra se bo pa sestal stalni odbor za žitno bitko.

Pričakuje se, da bo te dni objavljen zakon za pospeševanje ribolova in o trgovini z ribami.

Jugoslavija.

V pričakovanju odgovora bolgarske vlade na noto, ki so ji jo predložile vlade Jugoslavije, Grčije in Romunije proti delovanju bolgarskih komitašev, se pripravlja sklenitev zvezne in arbitražne pogodbe med Jugoslavijo in Poljsko. Ta pogodba bo sklenjena v duhu pakta Družbe narodov in po njenem podpisu pojde jugoslovenski zunanji minister Ninčić v Varšavo, medtem ko pride zunanji minister Poljske Zaleski v Beograd.

Drugače pa počiva tudi v jugoslovenski prestolnici politično življenje. Po nedeljskem viharnem Radićevem shodu v Tuzli, kjer je policija le s težavo vzpostavila mir, se je v ponedeljek vršila v Beogradu seja, na kateri je bila določena jugoslovenska delegacija za prihodnje zborovanje Družbe narodov v Ženevi, katero se bo vršilo prihodnji mesec. V to delegacijo so bili nmenovani Ninčić, St. Radić in Laza Marković.

V Splitu pa se je vršila seja, na kateri se je govorilo o načrtu za zgradnjo železnice Pančevo-Beograd-Split, katera bo gotovo dosti doprinesla za podvig prometa splitskega pristanišča. Ta železnica se bo začela v kratkem graditi.

Nova revolucija na Grškem.

V nedeljo je izbruhnila v Atenah pod vodstvom generala Kondilisa revolucija, ki je vrgla diktatorsko vlado Pangalosa. General Kondilis je s pomočjo atenske garnizije zasedel vsa javna poslopja, vse urade in oblasti, aretiral vojnega ministra ter pozval prejšnjega predsednika grške republike Konduriotisa, ki je ob prihodu diktatorja Pangalosa na površje moral odstopiti, da zopet zasede svoje prejšnje mesto. Pangalos, ki se je nahajal na letovišču, je bil takoj aretiran in prepeljan na otok Egina. Vse garnizije Grčije so se z navdušenjem pridružile temu državnemu puču. Vodja revolucije hoče docela vzpostaviti svobodo ljudstva, sklicati državnozborske volitve in vzpostaviti vrednost državnega denarja. General Kondilis se je po revoluciji takoj začel posvetovati z načelniki strank glede sestave nove koalicijske vlade, katere predsedstvo bo prevzel najbrže sam. Kondilis je vnet prijatelj Srbov, svojih soborcev; bil je prvi, ki se je leta 1916. boril in potegoval za grško-srbsko zvezo. Radi tega je gotovo, da ni pred kratkim sklenjena jugoslovensko-grška pogodba, o kateri smo poročali v prejšnji številki «Novic», prav nič zgubila na svoji veljavi.

Francija.

Kakor znano preživlja Francija težke dneve radi silnega padca franka. V težki finančni krizi se je ministrskemu predsedniku Poincaréju posrečilo dobiti od parlamenta zaupnico ter ga poslati na počitnice, ki jih sedaj vlada pridno izrablja z delom za pobijanje draginje in za rešitev franka. Tako je te dni predsednik francoske republike podpisal ukaz, s katerim se uvaja kontrola žitnega pridelka. Razen tega je vlada že pripravila obširen načrt za štednjo. Sklenila je uvesti nadzorovanje razprodaje živil in drugih glavnih potrebščin. Kosila in večerje v restavracijah bodo omejene. Cene živil in drugih potrebščin bodo določene in uvedeno bo v tem pogledu strogo nadzorstvo. Tudi na javnih trgih bodo posebne oblasti nadzorovale cene in razprodajo.

Sedanji ukrepi pa tvorijo le del vseh onih odredb, ki jih bo vlada izdala za pobijanje draginje v državi.

DNEVNE NOVICE

Dekret o kruhu in prepoved izdelovanja slaščic iz moke —

V Uradnem listu je bil objavljen ukaz glede kruha, kateri bo stopil v veljavo 1. septembra t. l. Od tega dne naprej se bo moralo od celokupne tvarine surovega žita uporabljati vsaj 85% za moko. Le pri žitu, ki ne dosega teže 78 kg na hl, se bo mogel ta odstotek znižati do 80%. Ostalih 15% tvarine surovega žita se ne bo smelo uporabljati v druge svrhe nego za otrobe. V smislu novega ukaza bo prepovedano izdelovati ali prodajati kruh iz moke, zmlete po nižjem odstotku od onega gori omenjenega. Kruh se bo moral peči v oblikah, ki ne bodo smele presegati teže 200 gr.

Po ukazu o kruhu je prepovedano izdelovanje in prodajanje finega kruha katere si bodi vrste. Peki ne smejo niti na račun zasebnikov izdelovati drugačnega kruha, kakor je predpisano po tem ukazu, in to toliko glede vrste moke kakor glede teže oblik kruha. Ta ukaz pa se ne tiče moke, ki je določena za izdelovanje testenin.

Za izdelovanje kruha določena moka se sme hraniti, prodajati in izročati edino-le v plombiranih vrečah, na katerih mora biti označen mlin, iz katerega je prišla dotična moka, nje kakovost in kraj, kamor je namenjena, ter odstotek moke, kateri se je dosegel iz zmletega žita. Vodje mlinov in trgovci z moko morajo voditi seznam vseh pošiljatev in izvršenih predaj.

Novi ukaz prepoveduje tudi vsako izdelovanje slaščic iz moke iz žita. Dovoljeno pa bo še nadalje izdelovanje suhih biškotov iz enotne moke.

Kršitelji tega ukaza zapadejo globi od 500—10.000 lir. V hujših slučajih globa ne bo smela biti nižja od 3.000 lir in se bo smelo odrediti zapretje prizadete trgovine.

Poteštati za vse občine Italije

Notranji minister Federzoni pripravlja zakonski osnutek, po katerem bodo dobile vse občine Italije in tudi največja mesta poteštate, ki pa se bodo v večjih centrih morda nazivali komisarji ali guvernerji.

Ženevsko zborovanje narodnih manjšin

Danes se otvori v Ženevi v Švici zborovanje narodnih manjšin Evrope, katero bo trajalo 3 dni. Tu bo zastopanih 40 narodnih manjšin iz vseh evropskih držav. Zborovanje otvori naš narodni poslanec dr. Wilfan, ki je tudi predsednik pripravljalnega odbora.

Zborovanja narodnih manjšin so velike važnosti že zato, ker se na njih proučujejo načini, kako spraviti narodno zavest manjšinskih narodov v sklad z narodno zavestjo večinskih ter ustvariti podlago za mirno in plodno sožitje obojnih v eni in isti državi. To je brez dvoma eno izmed največjih in obenem najvažnejših vprašanj naših dni. Delo, ki naj dovede do tega cilja, t. j. do rešitve manjšinskega vprašanja, ni le izraz najčlovekoljubnejšega stremljenja, temveč tudi važno prizadevanje za ustvaritev temeljnih podlag trajnega miru toliko med državami kolikor tudi med narodi. Brez miru med narodi ne more biti niti miru med državami.

Prestolonaslednik Humbert med Slovenci

V nedeljo je prispel prestolonaslednik princ Humbert v Villo Santino v Karniji, kjer je prisostvoval odkritju spomenika v vojni padlih vojakov. Od tu se je prestolonaslednik podal v Trbiž. Mesto je bilo vse v zastavah. Na kolodvoru so visokega gosta sprejeli general Tallarigo, videmski prefekt Spadavecchia, mnogi poslanci in senatorji ter zastopniki oblastev.

Iz Trbiža se je prestolonaslednik odpeljal v pokrajino, koder prebivajo novi državljani Italije. Peljal se je tudi skozi slovenske vasi Ukve in Žabnice v Kanalski dolini, kjer so ga naši rojaki navdušeno pozdravljali.

Predvčerajšnjim pa je prestolonaslednik odpotoval v Benetke, ki so ga sprejele z vsem sijajem, kakor ga to mesto le more pokazati.

Maršal Cadorna zapustil Trst

Maršal Cadorna se je po večdnevnem bivanju v Trstu, tekom katerega je posetil tudi kraje okoli Vipave, v pondeljek zvečer poslovil od našega mesta ter odpotoval v Pallanzo. Pri odhodu so maršala pozdravili na postaji prefekt Gasti, zastopniki civilnih in vojaških oblastev ter mnogo drugega občinstva.

Šola miru.

Francoski učitelji so imeli minule dni sestanek, na katerem se je naglašalo, da je naloga šole vzgajati mladino k razumevanju in spoštovanju tujih narodnosti. Sklep učiteljev spominja na resolucijo Društva narodov, ki zahteva, da se v šolskih knjigah vse zatre, ali vsaj omili, kar bi mladini jemalo razumevanje drugih ljudstev. Francoski učitelji pravijo: «Učitelji se bodo trudili svojim učencem vcepiti spoznanje, da imajo dolžnosti ne samo napram lastni družini in domovini, da so tudi razna ljudstva medseboj vedno bolj odvisna in da je civilizacija sad dela vseh, tudi tistih, ki so se v teku zgodovine medseboj največ prepirali.»

Novi podprefekt v Gorici.

V pondeljek je prispel iz Opatije v Gorico novi podprefekt cav. uff. Gaetano Anzá in je naslednjega dne prevzel vodstvo svojega urada.

Pozdrav slovenskega financarja

Iz Navate Mezzola v pokrajini Sondrio nam piše slovenski financar:

Sem ob meji v hladni planini
Ter pošiljam pozdrave domovini.
Jaz sem vedno zvesti slovenski sin
In se podpišem iz Volarjev
Matija Kutin.

Sinovi kmetovalcev,

ki se nahajajo pod orožjem, lahko dobijo poljedelski dopust, ako njih družina napravi prošnjo na korno poveljstvo (Comando del Corpo) in ji priloži družinski izkaz (stato di famiglia) ter potrdilo poteštata ali poveljnika karabinirske postaje, da je prosilec poljedelskega dopusta zares potreben in vreden; to potrdilo mora biti overovljeno od poljedelskega potovalnega učitelja (Cattedra ambulante di agricoltura); slednjič se lahko priloži izpričevalo, da je oče več nego 65 let star in da je nesposoben za delo.

Septembrska veselica v Postojnski jami. - 50% popusta na železnicah.

Kakor pretekla leta, tako bo tudi letos v mesecu septembru priredila Jamska uprava običajno veliko veselico v svetovnoznani Postojnski jami, ki je bila posebno letos nad vse dobro obiskovana. Letos je število obiskovalcev preseglo število lanskega leta, ko je posetilo Postojsko jamo 120.000 oseb. Samo v letošnjem juliju si je ogledalo jamo 32.516 oseb napram 14.278 v istem mesecu prošlega leta. V mesecu avgustu pa je obisk že presegel štirikratno število obiskovalcev v tem mesecu lanskega leta.

Jamska veselica se bo vršila letos dne 5. septembra. Ob tej priliki bo neko dramsko društvo predstavljalo na posebnem, ob vznožju «Kalvarije» postavljenem odru, dvoje iger, med tem ko bo v «Rajski jami», bajno razsvetljeni, sviral izbran orkester, skrit v pragozdu stalagmitov.

Vsled nenavadnega prostora, kjer se bodo vršile te dramatične predstave, bo prireditev seveda zelò pridobila na zanimivosti in to bo ob enem tudi nekaka poskušnja za veličastno lirično predstavo, ki se namerava uprizoriti v doglednem času.

V velikanski «Koncertni dvorani» bo sviral orkester, sestoječ iz 88 prvovrstnih moči, a v plesni dvorani bodeta igrali istotako dve godbi. Tudi za dobri prigrizek in za dobro pijačo bo tam preskrbljeno. Posloval bo tudi podzemski poštni urad, a razglednice, ki se bodo razposlale, bodo nosile poseben jamski žig.

Za to veselico je dovoljen 50%tni popust na železnicah iz vseh postaj Treh Benečij. Tozadevni vozni listki bodo veljali od 4. do 10. septembra t. l. in potniki bodo smeli štirikrat prekiniti vožnjo.

Napoved grozdja.

Užitninska uprava v Trstu sporoča: «V smislu V. odstavka čl. 184. in naslednjih pravilnika o iztirjevanju notranje užitnine, odobrenega s kr. odlokom od 25. februarja 1924., št. 540, se pozivajo lastniki in upravitelji vinogradov, ki se nahajajo tostran užitninske črte, da naznanijo do **31. avgusta** t. l. osrednjemu užitninskemu uradu (Ufficio Daziario Centrale, Punto franco Vitt. Em. III), koliko znaša njihov predvidevani pridelek grozdja.

Tozadevne napovedi se morajo napraviti na posebnih vzorcih v dveh izvodih. Vzorci se dobijo v gori omenjenem osrednjem užitninskem uradu. — Tisti, ki ne napravijo napovedi, bodo kaznovani po zakonu.»

Za te napovedi si je naša TRŽAŠKA KMETIJSKA DRUŽBA V TRSTU preskrbela posebne tiskovine in bo skrbela sama za pravočasno predložitev napovedi osrednjemu užitninskemu uradu. Naši vinogradniki, ki imajo svoje vinograde tostran užitninske črte tržaške občine, naj se radi tega takoj zglasijo v uradih Tržaške kmetijske družbe v ulici Torre bianca 19 ali v ulici Raffineria 7, kjer jim bo ta brezplačno izvršila vse potrebno za te napovedi.

NABORI LETNIKA 1907.

Naborna komisija za tržaško pokrajino je sklenila, da se bodo vršili nabori letnika 1907 v sledečem redu:

Postojna in Kačja vas 11. septembra, Bukovje in Košana 13., Št. Peter na Krasu 14., Slavina 16., Šmihel 17., Hrenovica 18., Senožeče, Vreme, Vremski Britof, Famlje, Laze, Sinadole in Dolenja vas 21., Dutovlje, Naklo in Rodik 24., Povir, Repentabor, Štjak in Skopo 25., Zgonik, Štorje, Tomaj 27., Tržič 29. in 30. septembra; Nabrežina, Doberdob, Devin 1. oktobra; Fogliano in Mavhinje 2., Gradež, Šempolaj in Slivno 5., Ronchi 6., S. Canziano 7., S. Pier d'Isonzo in Staranzano 8., Turiacco 9. oktobra.

V Trst pridejo k naboru pred naborno komisijo naborniki iz Milj 11. in 12. oktobra in iz Doline 13. oktobra.

Od 14. oktobra do 1. decembra se bodo vršili nabori za nabornike iz tržaške občine in pa preneseni nabori iz drugih pokrajin. Ti poslednji se bodo vršili 8. in 22. novembra. Taki naborniki iz drugih pokrajin, ki stanujejo v Trstu, morajo napraviti posebno prošnjo, ako hočejo biti preiskani pred tržaško naborno komisijo. Prošnja mora biti napisana na kolkovanem papirju za 2 liri in poslati jo je treba na naslov: Ufficio provinciale di leva.

Tisti mladeniči, ki niso italijanski državljani, naj napravijo takoj prošno za izbris iz imenika in naj jo pošljejo na «Ufficio provinciale di leva». K prošnji naj se doda potrdilo dotičnega konzula o državljanstvu. Ako ne napravijo take prošnje, bodo aretirani, če ne pridejo k naboru.

Visokošolski zbor Dijaške Matice.

Dijaška Matica v Trstu naznanja, da se bo vršil visokošolski zbor dne 29. t. m. ob 10. uri zjutraj v društvenih prostorih akad. društva «Balkan» v Trstu. — Dijaška Matica v Trstu.

Dijaška Matica v Trstu

Redni občni zbor «Dijaške Matice» v Trstu se bo vršil 12. septembra t. l. v dvorani D. K. D. pri Sv. Jakobu. — Odbor.

DIJAŠKA KUHINJA V GORICI

Tudi v prihodnjem šolskem letu bo Dijaška kuhinja v Gorici nudila dijakom hrano po cenah, kot bo njo stala. Od darov vseh naših slojev zavisi, kolikim izmed njih bo lahko nudila po znižani ceni ali pa tudi brezplačno.

Dijaki, ki hočejo biti sprejeti v Dijaško kuhinjo v Gorici, naj vložijo čim prej prošne na vodstvo kuhinje. V prošnji naj opišejo gmotne razmere svoje družine.

Prošnji naj priložé: 1. Družinski list; 2. Zadnje šolsko spričevalo; 3. Potrdilo ali pa priporočilo domačega duhovnika ali pa učitelja o vedenju prosilca.

Prošnje morajo biti vložene najkasneje do 15. septembra. Vložiti jih morajo tudi lanski obiskovalci Dijaške kuhinje. V interesu dijakov je, da jih vložijo čim prej, ker se bodo v slučaju prevelikega števila prosilcev upoštevale predvsem prvovložene prošnje.

Prosilci naj odpošljejo prošnje na naslov:

Dijaška kuhinja,
v Gorici, ulica San Giovanni 7, I.

Zahvala

Bralno in pevsko društvo «Polovnik» v Čezsoči se najprisrčneje zahvaljuje «Okrajni posojilnici» v Bovcu za blagohotno podarjenih L 500. Odbor.

DROBNE NOVICE Z DEŽELE

IZ MEDANE V BRDIH.

Tudi pri nas smo imeli 15. avgusta lep praznik: Vnebovzetje Matere božje. Tu ni manjkalo angurje in kolačev. Mi ta praznik zelo spoštujemo in pride na ta dan vselej zelo mnogo ljudstva iz vseh briskih vasi. Tako so prišli k nam na ta dan ljudje tudi iz Rutar, Kormina, iz Kropivnega, iz Moše in sploh iz vseh krajev bližnje medanske okolice. Prva sv. maša se je darovala ob 7. uri zjutraj, druga pa ob 10., nakar je bila popoldne ob 5. procesija, v kateri se je nesla podoba Matere božje. Solnce je tako lepo sijalo ves dan, niti oblačka ni bilo na nebu. Govorilo se je, da bo g. kurat premestil ta praznik na 8. septembra, a se je v splošno zadovoljstvo izkazalo, da to ne odgovarja resnici. Tudi Medanci ne bi bili zadovoljni, ako se bi to zgodilo.

PRVAČINA.

Dne 29. t. m. se bo vršil telovadni nastop tukajšnjega prosvetnega društva. Vzpored bo zelo bogat, zato je pričakovati obilne udeležbe.

VRTOJBA.

V pondeljek pod noč so se oglasili prvič novi zvonovi z visokih lin našega zvonika. Nekako svečano se je razlil njihov glas nad vasjo, ki že dvajnajst let ni čula zvonenja. Da bi videli naše Cotiče, ki so v naši občini in menda tudi daleč okrog priznano izborni pritrkovavci! Z vseh strani so pridrveli v zvonik, kjer so začeli pod vodstvom najstarejšega družinskega člana, sprva poskušali glasove zvonov, ko so te ugotovili, so pa potem pozno v noč tako ubrano pritrkovali, da se je marsikomu orosilo oko. Pritrkovali so brez večerje in brez vina, kakor je pri njih navada.

Zvonove je ulila neka tržaška tvrdka. Da smo jih dobili, se je pa mnogo trudil naš g. vikar.

IZ JELŠAN PRI IL. BISTRICI.

V nedeljo dne 29. t. m. pop. hoče naše prosvetno društvo «Sloga» proslaviti na čim lepši način 60-letnico svojega obstoja. Na tej prireditvi bodo sodelovala tudi nekatera sosednja bratska društva in nikomur ne bo žal, ako pride tega dne v Jelšane, kjer bo imel priliko slišati in videti stare in mlade z roko v roki na prosvetnem delu. Zatorej kličemo vam: Pridite!

IZ ŠKEDNJA.

Pod vodstvom marljivega kapelnika g. Jos. Flegota se je ustanovil krepek orkester. Trudi se g. Flego z vso vnemo kljub temu, da je nesrečnež meseca marca — kakor znano — zgubil nogo. Orkester ni dosedaj še javno nastopil. Ima pa lepe uspehe in napreduje zelo dobro. 1. septembra popoldne, t. j. na dan sv. Tilha, napravi orkester izlet v Boljunec in bo to nekak prvi poskusni nastop. Ljubitelji glasbe dobro došli!

Bilo je v četrtek 19. avgusta dopoldne. Z mršavim konjičem je pripeljal v Škedenj nek Brkin voziček fašin. Pristopale so k vozičku naše krušarice in povpraševale moža Brkina po ceni. Toda zgodilo se je nekaj, kar ni videl in slišal Škedenj od kar stoji. Brkin ni hotel pod nobenim pogojem spregovoriti v slovenskem jeziku. Naše Škedenjke — ki so pa tudi po vragu — so ubogega grešnika tako vlekle, da si bo ta dan dobro zapomnil. «Strela da b'te...», mu je rekla ena — «tridset let čpavn fšine, ma tašna me nej še dltela!» Druga je rekla: «Ne, ne čupn th fšin, ku se bjin d'b'se me krh sžgu.» In tako so se morale te uboge fašine le s težavo in polovično ceno oddati!

* * *

Za veseljem žalost pride. V sredi vasi imamo že teden dni «ringelšpil». Tu je našel zelo ugodna tla. Škedenj se rad pozabava, zato je «ringlšpil» vsaki večer natlačen mladih in celo starih. Hripav orkestron, motor, zvonenje, streljanje na tarčo, krik in vik, traja pozno v noč. Srečni oni, ki stanujejo blizu tega dirndaja! Mož služi na lahek način lepe denarce, ki se jih s tako veliko muko spravi skupaj. V takem veselem rajanju in vrtenju je sinoči neki nepoznan mladenič približno 25 let tako nesrečno padel raz «ringlšpila», da si je polomil obe nogi in pretresel možgane. Obležal je nezavesten. Prišel je takoj rdeči križ in ga odpeljal v bolnišnico. Če bo ozdravel si gotovo ne bo želel več na «ringlšpil».

IZ OSPA.

Naš č. gosp. župnik je ukrenil potrebno, da imamo krasno preslikano cerkvico, ki je daleč naokoli ni enake. Za tako cerkev je bilo treba tudi boljših orgel, zato so se orgle temeljito popravile, ki se glase sedaj prav prijetno. K temu bi bilo treba zopet dobrega in krepkega pevskega zbora. Moči imamo za to prav dobrih in kolikor jih hočemo. Žalibog le veselja je premalo. Zakaj ne bi imeli tudi v Ospu krepek pevski zbor «Domvoine», ki bi lahko nastopal doma in drugod? Mesto tega smo ustanovili neko prav nepotrebno stvar — godbeno društvo! Kaj še ne vidimo, da so naše vaške godbe potrata časa, zdravja in denarja?! Kmalu bo imela vsaka vas svojo godbo! Če gre tako dalje, bodo še krave plesale! Osapci, vzdramimo se, obudimo iz spanja «Domovino» in priklenimo k nji zlasti mladino. Proč z godbo!

Podatki ljudskega štetja od 1. decembra 1921

Prebivalstvo razvrščeno po občevalnem jeziku in državni pripadnosti.

Občine, frakcije in središča	Število prebivalstva	ITALIJANSKI DRŽAVLJANI Občevalni jezik					Tujci
		italijanski	srbsko-hrvatski	govorijo tudi ital.	slovenski	govorijo tudi ital.	
11. Pazinski okraj							
Labinj z okrožjem	14197	7737	6405	4195	—	—	55
Tinjan „	4218	352	3865	2020	1	—	—
Boljun „	3251	1018	2233	1331	—	—	—
Plominj „	5415	2140	3082	2925	184	184	9
Žminj „	5680	1025	4653	3412	2	—	—
Pazin „	18091	8777	8249	7776	1026	1026	39
Pazinski okraj	50852	21049	28487	21659	1213	1210	103
12. Puljski okraj							
Barban	4392	170	4222	3672	—	—	1
Kanfanar z okrožjem	3811	3638	143	143	30	30	—
Vodnjan „	10536	5945	4569	4313	3	4	18
Pulj „	49323	41125	5155	4484	265	168	2778
Rovinj	10022	9482	27	—	472	471	41
Sv. Vinčenat z okrožjem	3105	2566	539	446	—	—	—
Valle	2597	2148	447	447	—	—	2
Puljski okraj	83787	65074	15102	13532	771	673	2840
13. Okraj Volosko-Opatija							
Veprinac z okrožjem	2892	489	2166	1586	17	1	220
Podgrad	608	159	—	—	413	14	36
Riazze (?)	187	—	—	—	187	4	—
Gaberk	84	—	—	—	84	—	—
Gradišče	259	—	—	—	259	12	—
Hrušica	496	—	—	—	496	21	—
Huje	182	—	—	—	182	9	—
Javorje	322	—	—	—	322	13	—
Male Loče	140	—	—	—	140	2	—
Vele Mune	699	4	674	114	17	—	—
Male Mune	515	—	515	62	—	—	—
Obrov	428	—	—	—	428	16	—
Paulizza (?)	49	—	—	—	49	—	—
Podbeže	260	—	—	—	260	6	—
Poljane	365	—	—	—	365	8	—
Pregarje	554	—	—	—	554	4	—
Preložе	174	—	—	—	174	—	—
Račiče	498	—	—	—	498	4	—
Rilomeče	70	—	—	—	70	—	—
Sobonje	328	—	—	—	328	—	—
Starad	278	—	—	—	278	3	—
Studena Gora	100	—	—	—	100	—	—
Zajevše	116	—	—	—	116	4	—
Žejane	547	14	533	49	—	—	—
Jelšane	473	26	—	—	437	—	10
Dolenje	341	2	—	—	339	—	—
Brdce	132	—	—	—	132	—	—
Brdo	345	—	8	—	337	2	—
Lipa	458	—	452	—	—	—	6
Rupa	332	—	—	—	332	—	—
Novacracina (?)	405	—	—	—	405	4	—
Villanova (?)	46	—	—	—	46	—	—
Fabče	39	—	—	—	39	—	—
Sušak	175	—	—	—	175	—	—
Šapjane	309	—	—	—	309	—	—
Pasjak	324	—	—	—	324	2	—
Podgraje	405	—	—	—	405	2	—
Žabče	343	—	—	—	343	—	—
Lovran z okrožjem	3648	1634	1837	163	29	3	148
Materija	111	6	—	—	105	4	—
Artviže	169	—	—	—	69	3	—
Bač	154	—	—	—	154	2	—
Brezovica	272	—	—	—	272	5	—
Brezovo brdo	168	—	—	—	168	2	—
Golac	610	—	592	—	8	—	10
Gradiščica	73	—	—	—	73	—	—
Herpelje	398	11	—	—	379	10	8
Hotičina	111	—	—	—	111	4	—
Jelovica	238	—	238	—	—	—	—
Kovčiče	171	—	—	—	171	8	—
Košana	247	—	—	—	247	2	—
Vel. Loče	119	—	—	—	119	13	—
Markovščina	213	—	7	—	206	9	—
Mereče	99	—	—	—	99	6	—
Odolina	23	6	—	—	17	—	—
Orehek	87	—	—	—	87	16	—
Ostrovica	128	—	—	—	128	9	—
Poljšane	174	—	—	—	174	18	—
Račiče	128	—	—	—	128	15	—
Scadausina (?)	95	—	—	—	95	4	—
Slivje	191	—	—	—	191	21	—
Slope	210	—	—	—	210	12	—
Tatre	282	—	—	—	282	10	—
Tublje	140	—	—	—	140	5	—
Vodice	493	—	488	—	—	—	5
Matulje z okrožjem	8777	234	8338	2165	66	16	139
Opatija	2967	1381	625	471	143	98	818
Volosko	2095	916	456	314	200	123	523
Okraj Volosko-Opatija	39929	7895	16946	4937	13134	549	1954

Gospodarstvo

V svrho obrambe lire je ital. vlada sklenila delati na vso moč na to, da se kolikor mogoče izhaja z domačimi lastnimi proizvodi in da bi se kolikor mogoče malo uvažalo iz inozemstva. Tako se je pod pokroviteljstvom kraljice Jelene vstanovil odbor, ki naj deluje na to, da bi ženske kolikor mogoče opustile uvažanje dragih oblačil in luksuznih predmetov iz inozemstva. Minister za narodno gospodarstvo Beluzzo pa je razposlal svojim podrejenim uradnikom po celi državi ukaz, naj delajo propagando za domače poljedeljske produkte; zlasti pa tudi priporoča kmetovalcem, naj bi svoje potrebe na poljedeljskih strojih, umetnih gnojilih itd., kolikor le možno, krili na domačem trgu v Italiji.

Vspehi «žitne bitke» so se letos že pokazali. Iz Rima poročajo, da je letos močno poskočilo število poljedeljskih strojev, ki se vporabljajo, in tudi umetnega gnoja da se letos vporablja nad 30% več nego prejšnje leto.

Mednarodni lesni kongres na Reki. Vsled sklepa trgovske zbornice na Reki se tam vrši te dni mednarodni kongres. Namen mu je med drugim, privabiti izvoznike lesa iz zaledja (Jugoslavija, Ogerska), da bi izvažali les preko Reke.

Vinska letina v tržaški okolici letos ne obeta nič kaj prida. Poleg drugih bolezni se je zlasti pojavil črni palež, ki utegne napraviti veliko škode.

Zveza malih italijanskih bank, ki se je ustanovila leta 1920, obsega sedaj že 53 bančnih zavodov. Prvo leto je znašala vsota na kapitalu in reservah združenih zavodov nad 65 miljonov lir, koncem leta 1925 pa že nad 206 miljonov; vloge so znašale prvo leto nad 1 miljardo in sto miljonov, koncem leta 1925 pa nad dve miljardi 306 miljonov lir.

Na Nemškem so razne delnice akcijskih družb v zadnjem času silno zrastle, nekatere so dosegle v kratkem času nad trikratno vrednost, in to za to, ker so Francozi pokupili za mnogo sto miljonov nemških delnic, da tako obvarujejo svoje premoženje pred padcem franka (ki je, kakor znano, v zadnjem času precej padal.)

PLEVEL NA TRAVNIKIH

Po naših travnikih se prikazuje čim dalje več plevela. Ljudje ga imajo za «rože» in govore o travniški ruši, kakor da je iz samih trav in rož. Te rože pa so večinoma raznovrsten, bolj ali manj škodljiv plevel. Mnogi naši travniki so polni «ušivca» (jesenskega podleska), drugi polni zlatic, ščavja, škrobotca, divjega korenja in pasjega peteršilja, regrata, travniške penuše itd. Ta travniški plevel je ravno tako škodljiv kakor njivski plevel na njivah. Ne le da izpodriva dobre trave in detelje, ampak je tudi za krmo slab. Včasih naravnost nevaren. Ta plevel se nam čim dalje bolj širi po naših travnikih, to pa zaradi tega, ker ga mirno trpimo in gledamo. Sami ga s tem sejemo, namesto da bi ga zatirali. Naši gospodarji ga sploh prezirajo, dokler ga ni toliko, da je vsa ruša težko prizadeta. Krma s takih travnikov je malo vredna. Po plevelnati krmi ni dobre molže. Še hujše je pa to, da ga z našo malobrižnostjo sami razmnožujemo in spravljamo z gnojem zopet nazaj na njive in travnike. Plevelnati travniki dajo plevelnat gnoj, ta pa plevelnate travnike! Plevel rodi plevel, ki se po krmi in gnoju prenaša zopet na travnike.

Na naših travnikih moramo plevel čistiti, podobno kakor delamo na njivah. Le taki plevela čisti travniki nam dajejo najboljšo krmo. To čiščenje plevela pa ne velja samo za eno leto, ampak se mora na plevelnatih travnikih izvajati leto za letom, toliko časa, da nam plevel omaga in izgine. To velja posebno pri zatiranju večletnega plevela, ki se razmnožuje s korenikami in s semenom, kakor sta na pr. ušivec in ščavje. V petih do šestih letih se znebimo tudi takega plevela, če mu gremo z vsakoletnim ruvanjem do živega. Po drugi strani pa moramo gledati, da gnojimo travnike s čistim hlevskim gnojem, v katerem ni nobenega travniškega plevela in katerega pridelamo s plevela prosto krmo.

Naši travniki bi v mnogih legah lahko izgledali vse drugače, če bi jim posvetili malo več skrbi in pažnje. Ali dokler ne storimo ničesar proti travniškemu plevelu, toliko časa plevel sami sejemo. Sejemo pa tudi na ta način, da trosimo po travniku plevelnat gnoj, ki ga dobivamo po plevelnati krmi. Kdor seje plevel, tudi kosi plevel — namesto dobre trave in detelje.

Poljedelstvo

Vremenski prerok.

Od 26. do 31. avgusta: Vročina s kakšno nevihtico. — Od 1. do 5. septembra: Prve dni leepo in vroče, potem hladno in mnogo dežja. — Od 6. do 10. septembra: Sprva oblačno in vlažno, potem jasno in vroče. — Od 11. do 15. septembra: Sprva lepo vreme in vroče, potem veter in nevihte.

Pridobivanje semena.

Sadež paradižnikov, kumar, buč in melonov, pustimo dobro dozoreti, celo še, da začne malo gniti. Nato odberemo plodove in vzamemo seme iz plodu z mesom vred, ter ga denemo v primerno posodo in nanj vlijemo primerno množino vode. To mešamo vsak dan, posebno tedaj, ko začne vreti, da se gnijoče meso raje loči od semena. Čez nekaj dni opazimo, da se začne nesnaga in slabo seme zbirati na vrhu, dobro pa na dnu. Ko se je dobro seme ločilo od gnijočega mesa, odlijemo vodo z nesnago vred. Dobro seme nam ostane na dnu posode. To še parkrat s čisto vodo operemo ter je v senci posušimo. Suho seme shranimo na primernem prostoru do uporabe.

Za zabavo in smeh.

Nasedla je.

Urška: «Pomisli, Jožek je padel iz štirinadstropne hiše na cesto.»

Neža: «Za božjo voljo, ali je mrtev?»

Urška: «Ne, samo lahko ranjen. K sreči je padel namreč samo z okna v pritličju.»

Potrdilo.

Ženka: «Baš sem čitala v neki knjigi, da se tudi osel joče. Ali verjameš to?»

Mož: «Ako pomislim, kak osel sem bil nekoč, bi se tudi lahko jokal.»

Veliki kuščarji iz Mrtvega jezera na San Domingo v Ameriki, kateri imajo silno močne čeljusti in rog na nosu ter nas spominjajo orjaških trupel predpotopnih živali.

Firenze ali Florenca, od leta 1865 do 1871 glavno mesto Italije, eno najlepših mest, ki se radi tega naziva tudi «la bella». Mesto je znano predvsem radi velikega števila svojih monumentalnih stavb, med katerimi se kot prva imenuje stolna cerkev sv. Marije del Fiore in od katerih jih večje število slovi po vsem svetu radi svoje veličastnosti in strogosti štila, v katerem so bile zgrajene.

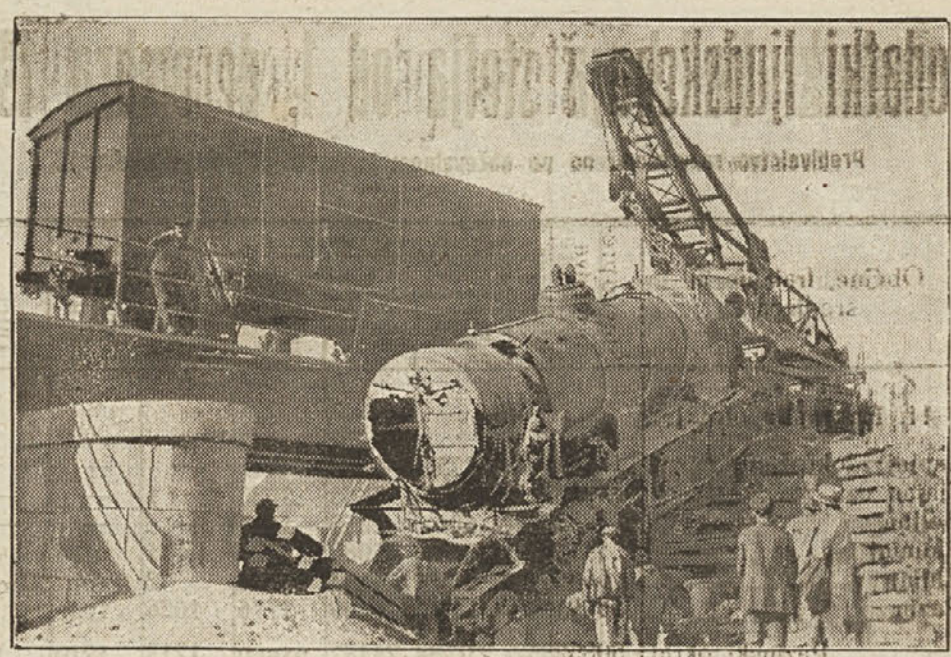

Pri Lazah pod Ljubljano, ponesrečeno lokomotivo, katere sliko so prinesle «Novice» od minolega petka, so s pomočjo velikega žerjava in drugih dvigalnih priprav po enotedenskem delu dvignili in spravili na tir.

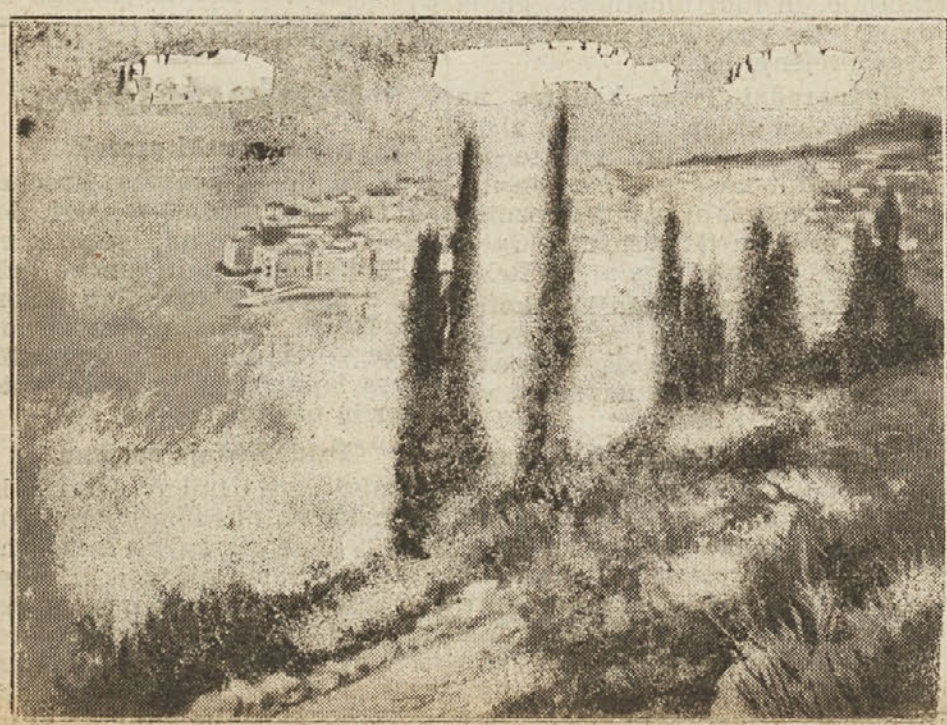

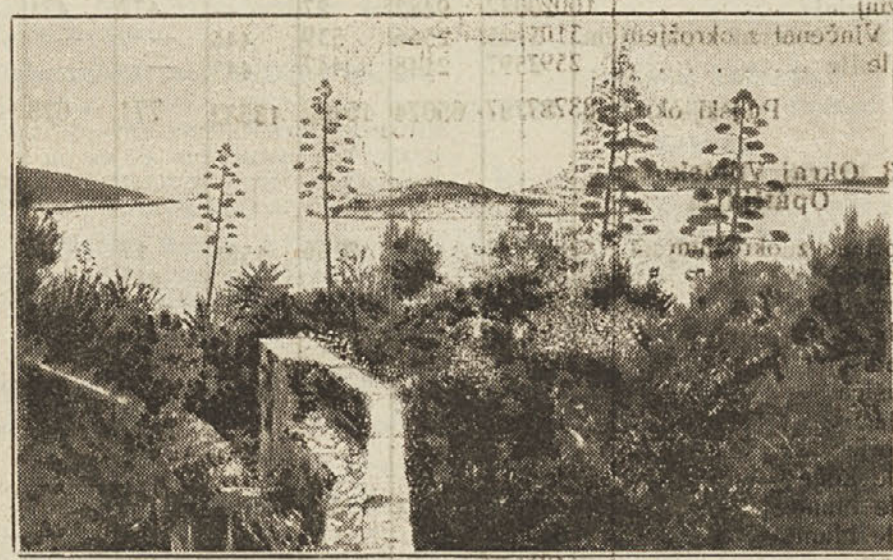

Dubrovnik, pravi biser dalmatinske obale, slovi radi svojega izredno milega podnebja in je zelo priljubljeno obmorsko letovišče. Tu vidiš med večnim zelenjem nove, lahne bele stavbe, od katerih se izredno močno odbija temno zidovje mogočnih težkih tisočletnih stavb iz stare rimske dobe in posebno izza časov mogočne beneške republike, ki je pustila tu krepke sledove svojega razkošnega sijaja. Zares ni čuda, da so se že v davnih časih tukaj naseljevali narodi in da je ta okolica preživela tako pestre čase. — V kolikor je zgodovinsko ugotovljeno, so bili prvi naseljeniki v Dalmaciji Grki, in baš v okolici Dubrovnika že 590 let pred Kristovim rojstvom. V srednjem veku pa omenja zgodovina Dubrovnik v letu 850; tega leta je mesto poškodovala huda nevihta. Nekaj let na to, ko so Dubrovnik oblegale arabske ladje, je mesto že imelo močno trdnjavo in z lahkoto prestalo napad Arabcev. Kmalu nato je postal Dubrovnik samostojno mesto ter dobil svojo popolno neodvisno upravo. V 11. stoletju je pa prišel za kratko dobo pod normansko oblast, od katere se je kmalu osvobodil in se začelo tedaj razvijati v cvetoče trgovinsko mesto, ki je samostojno sklepalo pogodbe z drugimi mesti. Dubrovniške ladje so plule celo v Egipt. Leta 1295 je uničil požar velik del mesta in kmalu nato je prišel Dubrovnik pod vpliv tedaj mogočne beneške republike, ki mu je med drugim določevala kneza in tudi nadškofa. Ko so v poznejših letih Avstrijci premagali Benečane, ki so bili lastniki dubrovniške okolice, je prišlo mesto pod avstrijsko oblast, ki je vladala v Dalmaciji, dokler je ni zasedel Napoleon leta 1806. Po kratkem njegovem vladanju na obali Adrije je nad Dubrovnikom zopet zavladala Avstrija, ki je v svoji objestnosti zanetila svetovno vojno in se tako sama uničila. S koncem svetovne vojne je Dubrovnik pripadel kraljevini Jugoslaviji. Danes je mesto v prvi vrsti priljubljeno letovišče državljanov nove države in inozemcev. 1. in 2. slika, ki ju tu pokljanjamo čitateljem «Novic», nam kažeta celotni pogled na mesto, medtem ko predstavlja tretja dvorišče dubrovniškega dvora s stopnicami in uro.

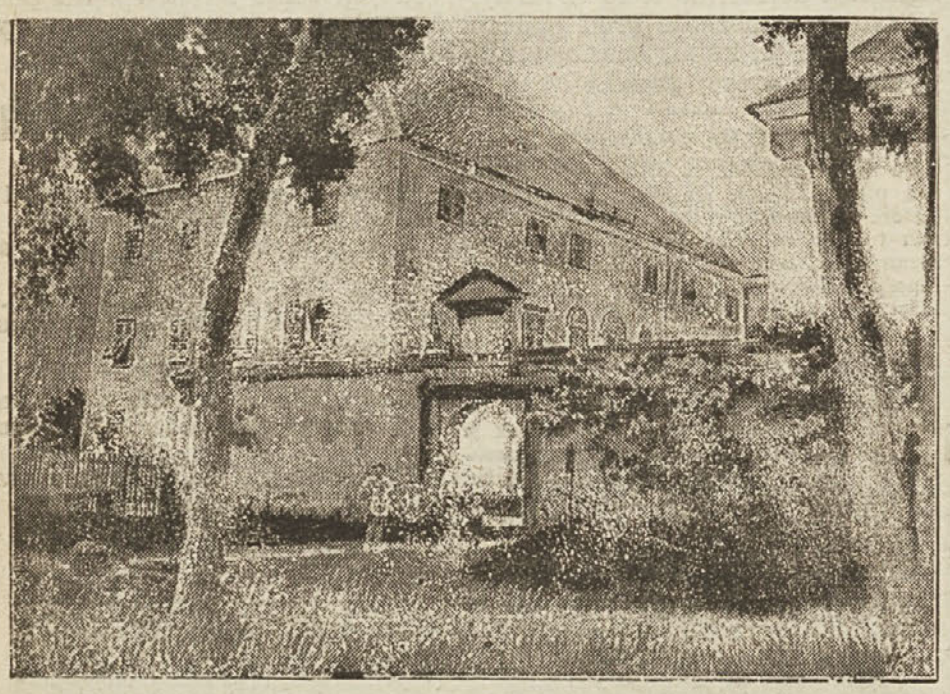

Pokončevanje kobilic v Rusiji. O škodi, ki jo povzročajo kobilice na polju, pač ni treba govoriti, ker jo naš kmet le predobro pozna. V nekaterih deželah se pojavljajo celi oblaki teh škodljivih žuželk, ki popolnoma uničijo vso letino. Radi tega ni nikako čudo, ako se ponekod poslužujejo najmodernejših sredstev za uničevanje te škodljive zalege. Zato vidimo na pričujoči sliki avtomobil in aeroplan pri pokončevanju oblakov kobilic v Rusiji, kjer večkrat opustošijo ogromna polja. V prvem predelu vidimo koruzo pred navalom kobilic, v drugem pa po opustošenju.

IZ MAREZIG.

Proti moji vsaki volji in akoravno ni moj namen, moram zmeraj nekako kritizirati; ali upam da pride čas, ko bom mogel hvaliti. Več stvari bi bilo potrebno omeniti in o več stvareh bi bilo treba opominjati naše ljudstvo. Ali v svojem kratkem članku hočem samo povedati par besedic o koristi čitanja. Tu pri nas se žalibog opaža, da ljudje premalo čitajo in to velja toliko glede časopisov kolikor glede knjig. Malo zanimanja se opaža pri odraslih in nič pri mladini; to je zelo žalostno. Jaz sploh ne vem, kako se je moglo razpasti to zanemarjanje do čitanja, posebno v teh časih. Saj ni treba da se bavimo s politiko — pustimo to —, oprimimo se raje kulturnega in gospodarskega polja, kar nam ne bo škodovalo, ampak le koristilo. — Tako se bomo izobraževali in si sami privzgojili disciplino ter postali dobri in vztrajni. Jaz ne vem, kje naš kmet dobi zabavo in kako se kratkočasi. Vem dobro, da se dobi med našimi ljudmi nekaj takih, ki uporabljajo svoj čas za čitanje, ali premalo jih je in prav malo; dveletno dete jih lahko prešteje. Precej jih je, ki so naročeni na ta ali oni časopis ali kaj to pomaga, da so naročeni, ko pa tega lista ne prečitajo. — Vsaka hiša bi morala imeti svoj list. Kar se tiče čitanja knjig, je tu še bolj žalostno. Lahko se sešteje na prste vse knjige, ki so v rokah našega ljudstva. Vsako dekle, vsak fant bi moral imeti zmeraj knjigo v roki, no, razume se, da kadar je prost in nima dela. Naša mladina žalibog nima prilike pridobivati si potrebno izobrazbo na druge načine in so torej knjige edini izhod zanjo. S čitanjem knjig si lahko pridobiš zadostno izobrazbo, ki jo potrebuješ. Vem, da bo marsikdo rekel: «Ja, tu pri nas ni časa za to». Temu odgovarjam, da časa ne primanjkuje niti za čitanje, samo treba čas dobro uporabljati. Sedaj v poletnem času pripoznam, da je obilo dela na polju, a vendar v nedeljah se že lahko najde eno ali dve urici za čitanje. Zato pa vam bo preostajalo mnogo časa za čitanje pozimi. Posebno mladim ljudem toplo priporočam dobre knjige. — Kaj ni sramotno, da fantje, ki gredo k vojakom, znajo premalo pisati in se morajo zatekati k svojim tovarišem, da jim spišejo par vrstic za njihovo družino ali pa za punco? Ravnotako ne znajo pravilno izraziti svojih mi- za dekleta, ki bi rada pisala svojim, a sli.

Torej mladina, primi se za delo in uporabljaj zlati čas za čitanje. To ti bo mnogo koristilo.

Fant od fare.

IZ SV. ANTONA.

Naša mladina ima lepo navado, da se ob nedeljah in praznikih zbere in pri kozarcu vina zapoje katero naših lepih in nedolžnih pesmi, ki jih oblasti ne morejo smatrati za uporne ali protidržavne. — Zadnje čase pa se je nekaj neslančkov prelevilo — in ti, ki so do tedaj vedno te pesmi peli, jih danes z «è proibito» branijo peti. Ti mlečnozobi mladiči si usvajajo pravico braniti peti naše povsem nedolžne pesmi morda zato, ker se jih naša mladina, zavedajoča se, da bi njenemu zdravemu razumu in narodnemu ponosu ne delali nobene časti — izogiblje. Mnogo manj časti pa delajo s tem postopanjem kot taki sami sebi in brez drugega škodujejo tudi ugledu svoje stranke.

Dovoljujemo si jim povedati, da bomo vse naše pesmi peli. Ozirali pa se bomo samo na prepovedi s strani politične oblasti, o katerih objavi nas bodo obveščali naši časopisi. In to radi tega, ker smo pred zakonom vsi enaki in ker nočemo biti prikrajšani. — Kar smejo drugi, smemo i mi; kar mi — tudi drugi v isti državi pod istim vladarjem!

IZ MAČKOLJ.

Veselica, ki smo jo morali parkrat prenesti radi zaprek, se je končno — kakor je bilo razvidno iz poročila v zadnjih «Novicah» — vršila 15. t. m. Tem potom se odbor bralnega in pevskega društva «Primorsko» zahvaljuje vsem, ki so k temu pripomogli. Posebno zahvalo zaslužita pevovodja g. Korošec, in režiser igre g. Danilo Pahor; nadalje bratska društva «Zveza» iz Ocizle in «Slavec» iz Ricmanj za prijazno sodelovanje, vrli godbi iz Sv. Barbare; hvala g. županu za izposlovano dovoljenje in za velikodušno preplačano vstopnino. Veselica bi vsekakor v gmotnem oziru izpadla ugodnejše, če bi se bila vršila, kakor je bilo določeno, 1. avgusta, žal pa, da je imel prednost ples v sosedni vasi, ki je bil nekako nalašč prirejen, da se škoduje naši prireditvi. Hvala tudi tem. Mogoče jih bo čas spametoval. — Odbor bral. - pev. društva «Primorsko».

IZ DOLINE.

Preselil se je v Maribor naš domačin Ivan Božič, kovač, z vso svojo družino. Žal nam je, da smo izgubili tega vzornega, značajnega in kremenitega moža, ki je bil pri društvenem življenju in kot pevec vedno prvi na mestu. Želimo mu na novem mestu obile sreče, ki naj ga spremlja do pozne starosti.

Tako tedaj naš «Vodnik» hira. Eni umirajo, drugi se selijo, tretji se nič ne brigajo. Malobrižnost in strankarska strast je nekatere tako zaslepela, da ne vidijo v tej slepoti smrti pred seboj! Kvišku srca, pokonci glave, odprimo oči!

Strnimo se zopet kakor smo bili nekdaj, vsi k skupnemu delu. Dolina je preživela lepe, krasne dneve takrat, ko nas je dobila združene. Ti dnevi so še danes v čast in ponos naši vasi. Ni potrebno, da segam na leto 1878, na zgodovinski tabor, na katerega priča še danes spomenik. Dovolj je, da se ozrem na delo zadnjih par desetletij. Koliko lepih nastopov, zabav, veselic je pokazalo društvo «Vodnik»! In danes?! Če smo takrat bili združeni, tedaj v časih, ko ni bila potreba tako velika, zakaj ne bi to bilo danes, ko je potreba tisočkrat večja! Mlačneži, zaspanci, ki nimajo veselja do dela, naj gredo v kot. Mi hočemo življenja! Zato vsi na noge! Skliče naj se takoj občni zbor društva «Vodnik» in ukrene vse potrebno za uspešno društveno življenje!

IZ OSTROŽNEGA BRDA.

Menda od nas se še ni oglasil nikdo v nobenem časopisu s kakim dopisom, zato Vas prosim, gosp. urednik, da bi objavili vsaj ta moj skromni dopis v listu «Novice».

Torej menda ni več kraja, da bi se ljudje tako malo zanimali za svojo izobrazbo in napredek kakor pri nas. Ako se kdo potrudi za kak napredek, ima gotovo ducat nasprotnikov. Zato pa se pridno zapravlja težko zaslužene denarce po gostilnah in plesih in na tem polju se žalibog posebno udejstvuje naša mladina. S poljskimi pridelki je pri nas kakor drugod ali celo še slabše, ker je tudi pri nas trajno deževje skoro vso letino pokvarilo. Tako nam je zgnila skoraj polovica sena, žito je skoraj vse uničeno in krompir tudi radi mokrote. Fižol in koruza gnijeta in še to malo, kar je še zdravo, ne bo dozorelo, tako da ostanejo le še češplje, ki nam lepo kažejo in ki so pri nas vir našega najpoglavitnejšega dohodka. Pa tudi s temi ne vemo, kaj bo, ker je pri nas letos še prav obilo takoimenovanih «češpovcev», ki se dajo porabiti edino za žganjekuho, za katero so pa predpisane zelo visoke pristojbine. Radi teh ne moremo niti misliti na žganjekuho in mislim, da bi se naša županstva morala pobrigati, da bi se našim ljudem z znižanjem tozadevne takse zopet omogočilo kuhati žganje. Mogoče bi tu vlada dovolila kake olajšave.

Toliko za danes, prihodnjič vam pošljem kaj več. T-c.

IZ PODGORIJ.

Prireditev.

Dne 22. t. m. se je vršila v Podgorjah veselica z italijansko deklamacijo, s petjem in dvema igricama. Iz vseh krajev so prihiteli ljudje, da vidijo in slišijo, kaj premorejo Podgorje. — Prireditev je otvorila ocizelska godba, ki stoji že na trdnih tleh, in italijanska deklamacija, ki je dobro uspela. Najprej je nastopil pevovodja g. Bonano z domačim mešanim zborom. Zapeli so narodno «Kdaj moramo piti?» Nisem mislil, da je «Cvetoči Slavnik» tako cvetoč. Pesem so dobro zapeli, le ženski glasovi so nekoliko disharmonirali, kar pa ni preprečilo dobrega utisa. — Sledil je černotiški zbor s pesmijo «V zarji sreče nepoznane». Pevovodji g. KoroščU bi tem potom priporočal, naj v prihodnje ne izbira pretežkih pesmi, ker sicer ne bo žel uspeha, kar je bilo deloma opaziti pri tej pesmi, ki ni preveč ogrela ne pevcev ne občinstva. Pesem je imela premalo dinamike in agogike. — Prešenska «Zora» je nastopila z Aljaževo «Nevesti». Je to jako nehvaležna pesem, ki ji manjka življenja, zato niso mogli Prešenci uveljaviti svojih zmožnosti. — «Slavnik» iz Klanca je nastopil s pesmijo «Pogovor z domom». Temu zboru se pozna dobra šola in ko se bodo glasovi zlikali, bodo lepi; zelo prijetni in ljubki so alti, vendar naj ne silijo preveč v ospredje, ker bo sicer pri tem trpel uspeh vsega zbora. — «Venec» iz Kozine je zapel Sattnerjevo skladbo «Pozimi iz šole». «Venec» ima dober pevski materjal, le basi naj pazijo, da ne bodo v višavah prerezki in prisiljeni. Vaja jim bo očistila grla. «Venec» in «Slavnik» tekmujeta z uspehi, vendar je bila Sattnerjeva pesem premalo naštudirana.

«Zvezda» iz Ocizle je po mojem skromnem mnenju vendarle zvezda med omenjenimi zbori. Zapeli so Vogričevo «Izpremenjeno srce», ki so jo morali na burno željo občinstva ponavljati. Pevovodja Korošec je v izvajani pesmi popolnoma razumel in pogodil Vogriča: vsak stavek je bil izpiljen do minucioznosti in je imel dostojno obleko: dinamiko in agogiko. Izgovorjava jasna, vstopi točni, intonacija izredno čista, dihanje dobro. Sopran je jako nežen, prijeten, po dr. Kimovcu «žametast», v vseh legah, tudi najvišjih, gotov in izboren, alt le za malenkost zaostaja za njim, tenor je tudi v višavah sonoren in čist, le bas se mi je zdel komaj za spoznanje trd; to je pa najbrž izhajalo odtod, ker so baje skoro najboljši zborovi basisti ostali pri godbi, ki je igrala med posameznimi točkami, zato so hoteli ostali basisti izpolniti z močnejšim petjem vrzel. — Kar je veljalo glede izbiranja skladb za Černotiče, ne velja to za Ocizlo. Obratno: «Zvezdi» lahko poverite marsikatero težko pesem in prepričan sem, da bo Koroščev zbor aplavdiran.

Kot zaključek pevskim točkam naj dodam važno misel, ki je sicer pri petju le formalnost, a ima velik pomen v prednašanju pesmi. Opazil sem pri nekaterih zborih, da pevci, ki so imeli note, na zborovodjo sploh niso gledali ali pa le malokdaj (seveda so tudi izjeme). Zato svetujem pevovodjem, da vzamejo pevcem note ali pa zahtevajo, da bodo vsi pevci pazili na dirigentova znamenja.

Ker nisem mogel prisostvovati tudi obema igrama, se ne morem spuščati v podrobnejšo kritiko, le to naj omenim, da so baje precej dobro igrali. A. R.

Zobozdravnik
Dr. D. Sardoč
specijalist za ustne in zobne bolezni
perfekcijoniran na dunajski kliniki
ordinira
v TRSTU
Via Imbriani 16/III. (prej Via S. Giovanni)
od 9—12 in od 5—7 ure

Širite Novice!

IVAN PIVK
IDRIJA
Velika zaloga italijan. vina na debelo in drobno.
Se priporoča

GLYKOL
proti malokrvnosti
Jako učinkovito sredstvo posebno v poletnem času in v vročini. Kdor se čuti šibek na živcih in trpi na glavobolu, naj uporablja edino le „GLYKOL“, ki ozdravi v najkrajšem času. - Cena steklenici L 7·—. Za celo zdravljenje zadostuje o s e m steklenic.
Dobiva se le v lekarni
Castellanovich, Via Giuliani 42
(Sv. Jakob)

ZOBOZDRAVNIK
Dr. LOJZ KRAIGHER
specialist za zobe in usta
sprejema
v Gorici na Travniku št. 20
in
v AJDOVŠČINI (nasproti posojilnici)

Josip Klun
trgovina porcelanastih predmetov
TRST, ul. Mazzini 40, prej ul. Nuova
SKLADIŠČA:
Piazza Scorcola št. 1 in v prosti luki skladišče št. 6, I. - Telefon 29-84. B.
Velika izbira porcelana, gline, stekla emajliranih in aluminijastih kuhinjskih posod in bogata izbira
::: predmetov za poročna darila :::
Izključna prodaja cilindrov za luči št. 3, 3, 8, 11 na debelo za Trst, Furlanijo, Istro in Dalmacijo iz najčistejšega kristaliziranega stekla. Cilindri oviti v kartonastih škatljah mesto v slami.
Cene brez vsake konkurence!!

Pogrebno podjetje „Nuova Impresa“
Odlikovano z diplomo, zaslužnim križcem in zlato medaljo
Corso V. E. III 47 - TRST - Telefon št. 14-02
Prireja vsakovrstne razredne pogrebe, kakor tudi pogrebne prevoze na deželo z železnico, konji in z lastnim posebnim autovozom. Velika zaloga krst iz vseh vrst lesa in kovin, vencev, sveč in vseh drugih mrtvaških potrebščin. Prodaja na drobno in debelo. — Nočna inšpekcija v zalogi (lastni prostori),
ulica Tesa štev. 31. - Telefon 14-02×2
Lastnik in upravitelj H. STIBIEL.

Ljubljanska kreditna banka
Telefona: 5-18; 22-98 Podružnica u Trstu: Via XXX Ottobre 11 Telefona 5-18; 22-98:
BRZOJAVNI NASLOV: BANCALUBIANA
Podružnice; Gorica, Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Logatec, Maribor, Metković, N. Sad, Ptuj, Sarajevo, Split
Centrala v Ljubljani
Delniška glavnica in rezervni zaklad: 60.000.000 dinara.
Bavi se z vsemi bančnimi posli. - Sprejema vloge na vložne knjižice ter jih obrestuje z 4%, a vloge na tekoče račune z 4½% netto. - Za odkaz vezanih vlog plača odstotke po dogovoru. - Izvršuje borzne naloge in daja v najem varnostne pušice (SAFES)
Blagajna je odprta od 9½ do 12·50 in od 14½ do 16 ure.

IZ MOVRAŽA PRI BUZETU.

Marsikateremu čitatelju «Novic» je naša vas zelo malo znana. S tem pa ni rečeno, da se nam godi dobro ali da smo popolnoma propadli. Ne, še smo tu in ne manjka niti pri nas novic, ki spadajo v časopis. V prvi vrsti je vprašanje zidanja novega šolskega poslopja v naši vasi. Kakor večina občin na Buzeščini je tudi naša, ki mora čakati na milost in nemilost gotovih naših vaščanov. Dosti let je, odkar imamo šolski pouk, dasi nimamo primernega učnega poslopja. Sram nas je bilo, ko se nam je očitalo, da pošiljajo k nam učitelje večinoma za kazen. Naša vas naj bi torej bila to, kar je bila nekdaj Sibirija pod carskim režimom v Rusiji. Da se temu odpomore, smo že pred vojno začeli zbirati potreben denar, zvozili smo si kamenje iz kamnoloma, izdelali načrt, ki je bil tudi odobren, ter ukrenili sploh vse potrebno. Pa glej ga šmenta! Kupili smo za novo šolsko poslopje hišo od g. Starca, posestnika, ki se je izselil iz Movraža na Koprščino. Sedaj pa želijo isti možje, ki so se z nami trudili za novo šolo v naši vasi, da bi jo pogubili. A mi smo vložili prošnje na vse mogoče urade, kjer se nam je vse obljubilo, a ničesar izpolnilo. Mi slutimo, kaj da je na stvari: Gotovim možakom ni po volji naša zahteva, pa intrigirajo pri oblastih. A mi se bomo še nadalje trudili za svojo šolo, dokler je nam ne bodo dovolila pristojna oblastva, ki bodo s tem izvršila to, kar je državi v veliko korist in nam v veliko veselje.

Razne vesti

ZANIMIVE ŠTEVILKE.

Koliko človek prespi.

Angleški učenjak Thomas Hudam je sestavil statistiko, ki nam nudi zanimive podatke o človeškem življenju. Vzemimo povprečno starost 50 let in poglejmo, kaj je človek v dobi teh let delal. V tem času je preteklo ravno 18262 dni, od teh je prečul 12.046, prespal pa 6216. Delal je 6348 dni, za razvedrilo pa jih je imel na razpolago 4192. Bolan in nadložen je bil 600 dni. Hrane je povžil v tem času cela skladišča: 9500 kg kruha, 600 kg mesa, 1600 kg jajc, ravnotoliko sadja. Tekočine pa je spravil pod streho 35.000 litrov, t. j. vode, mleka, vina, piva, čaja itd.

Od rastočega drevesa do časopisa.

Da se natančno prepriča, v kolikem času je mogoče izdelati iz drevesa papir, je neka papirnica v Nemčiji oni dan napravila poskus. Blizu papirnice so ob 7.35 pričeli podirati drevo. Nato so ga omajili, razžagali itd., tako da je ob 9.34 bil papir že izgotovljen ter bil kolobar takoj odposlan v bližnjo tiskarno. Točno ob deseti uri so dečki že po mestu raznašali časopis, katerega papir je pred 2 in pol ure še «rastel».

Človeško življenje in mladost.

Nekdaj so ljudje prej umirali nego danes

Navadno se misli, da postaja človeški rod vedno bolj šibak in da vsled tega ljudje mnogo prej umirajo nego so nekdaj. Matuzalemova starost se zdi danes nekaj pravljičnega in za današnjega človeka nedosegljivega. In vendar se zdi, da ni tako.

V Ameriki živi danes okoli 5000 oseb, ki so stare 100 let in še čez. Statistično je ugotovljeno, da ostanejo ljudje danes dalje časa mladi ter tudi dalje časa žive kot pa pred 50 leti. Ravnatelj neke življenjske zavarovalnice v Ameriki trdi, da kjer se je nahajala pred 30 leti ena oseba stara 100 let, so dandanes tri. Toda važnejše od podaljšanja življenja je podaljšanje mladosti. Pred 50 leti je moški s 25 leti stal v cvetu mladosti in petdesetletnika so že smatrali za starega. Dandanes je pri moških dozorelost s 40 leti, a mnogo jih je, ki so pri 70. in tudi 80. letih še močni in delazmožni. Ženske so bile takrat s 40 leti že starke in dekleta pri 25 letih stare deve. Dandanes se jih mnogo poroči med 30. in 40. letom in 50letne še rodijo otroke. Glavni vzrok večje življenjske energije je v tem, tako trdijo veščaki, ker je način življenja kakršen je danes, bolj praktično usmerjen kot pa nekoč.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Dopisniku iz Ponikev: Ne moremo objaviti, ker bi neugodno uplivalo na prebivalce Vašega kraja. To so po navadi srčne zadeve kakega posameznika in ne spadajo na noben način v javnost. Pošljite kaj bolj primernega za list. Pa brez zamere!

Dopisnikom iz Mislič v Brkinih: Vašega dopisa ne razumemo. Izrazite se jasnejše, da bomo vedeli, za kaj gre, ker drugače ne moremo objaviti. Oglasite se s kakim drugim dopisom.

Odgovorni urednik: JANKO RUNTIČ.

Trocca mrtvaški predmeti, fotografije na por. celanu, pogrebna oprema, cene nizke- pri Šentjakobski cerkvi v via dell' Istria:

Kmetijski stroji

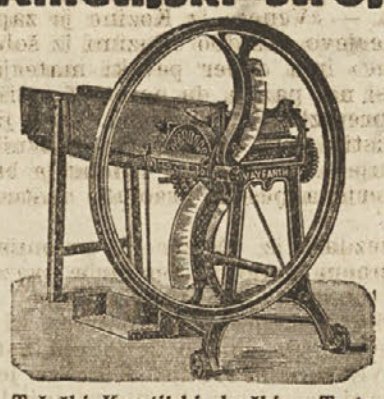

Tržaški Kmetijski družbi v Trstu

je dospela velika izbera raznih kmetijskih strojev iz inozemstva in sicer:

Slamoreznice znamke «Mayfarth» z verigami raznih velikosti.

Grozdne stiskalnice (preše), grozdni mlini znamke «Mayfahrt» in drugih znamk.

Gnojnične sesalke, plužna telesa, travniške brane, mlečni posnemalniki itd.

Kmetovalce, ki se zanimajo za te stroje, vabimo, da si jih ogledajo v naših skladiščih v ulici Tore bianca 19 in v ulici Raffineria 7, Telefon štev. 44-39.

SEMENA, KMETIJSKE POTREBŠČINE.

Tržaška kmetijska družba v Trstu ima največjo izbero zajamčenih semen od najboljših nemških tvrdk. **Te dni je prejela novo pošiljatev semena jesenske repe okrogle, solate endivije, motovilca, kasnih brokljev, cvetočega karfijola, razne vrste spinače in razna druga poljska in vrtna semena. Seme inkarnatke ali rdeče detelje,** ki nam je za nekaj dni zmanjkalo, nam je zopet dospelo. — **Razno kmetijsko ročno in vprežno orodje.** — **Živinska sol.** Naročnikom živinske soli smo odposlali po železnici naročeno količino.

Umetna gnojila. Zbiramo še vedno predznanbe za superfosfat, kalijevo sol in žveplenokisli amonijak.

Priporočamo kmetovalcem naj ne odlašajo s prijavami za umetna gnojila, ker se na prepozno dospela naročila ne bomo ozirali.

Kmetijske stroje vseh vrst imamo v naših skladiščih, ulica Tore bianca 19 in Raffineria 7, Tel. štev. 44-39.

Slamoreznice znamke «Mayfarth», raznih velikosti imajo v zalogi: Mlekarska zadruga v Trnovem, Kmečka Posojilnica v Vipavi in trgovina Goljevšček v Sežani.

KNJIGARNA IN PAPIRNICA

J. ŠTOKA

Trst, Via Milano 37

se priporoča sl. občinstvu v mestu in na deželi, župnim, občinskim in šolskim uradom, pisarnam, obrtnikom, trgovcem in zasebnikom.

Lastna knjigoveznica

Založba VEDEŽA, Kleinmayerjevega italijansko - slovenskega in slovensko - italijan. SLOVARJA.

Ima v zalogi vse najnovejše slovenske knjige.

Naročila po pošti se izvršijo točno in hitro

Tržaška posojilnica in branilnica

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

uraduje v svoji lastni hiši

ulica Torre bianca 19, I. nad.

Sprejema navadne hranilne vloge na knjižice, vloge na tek. račun in vloge za ček. promet ter obrestuje

po 4%

večje in stalne vloge po dogovoru.

Sprejema Dinarje na tekoči račun in jih obrestuje po dogovoru.

Daje posojila na vknjižbe, menice, zastave in osebne kredite. Obrestna mera po dogovoru.

Na razpolago varnostne celice (safes)

Uradne ure za stranke od 8½ - 13, 16-18

Ob nedeljah je urad zaprt

Telefon štv. 25-67.

Najstarejši sloven. denarni zavod

Čevljarnica Forcessin

Odlikovana na mednarodni razstavi v Genovi z „Diploma di gran premio"

TRST - Via Giuseppe Caprin štev. 5 pri Sv. Jakobu - TRST

Kdor išče obuvalo
cenó a vendar lepo,
ta bo pomislil malo,
ne kupil kar na slepo!

In šel bo k „FORCESSINU",
ki v Trstu vsem od kraja
— ubožcu al' bogatinu —
najboljše čevlje daja . . .

Čevlji za delo L 48·—

Čevlji za delo L 48·—

G. PIKEL

POSTOJNA

Trgovina z mešanim blagom železnino in steklom na drobno in debelo.

ŠEPETAVEC MARIJA

IDRIJA

priporoča cenjenemu občinstvu svojo zalogo prisnega vipavskega in istrskega vina. Dobra domača kuhinja.

Razpolaga z dvoriščem za shrambo vozov in s hlevom za 30 glav živine.

Točna postrežba. Točna postrežba.

JAKOB BEVC - TRST

urarna in zlatarna

Trst - Campo S. Giacomo št. 5

Podružnica: S. M. Magdalena zg. št. 1

ZLATO kupuje v vsaki množini po najvišjih cenah

KRONE plačuje više kot vsi drugi

RAZNA DARILA ZA BIRMANCE.

KLINIKA Dr. CICERO

POSTOJNA

Notranje bolezni in operacije.

ŽARKI X

hitro zdravljenje jetičnega vnetja vršcev.

Spomnite se „Šol. društva"!

ZOBOZDRAVNIK

Dr. L. MERMOLJA

Specijalist za ustne in zobne bolezni.

Ordinira

v GORICI na Travniku 5. II.

od 9. do 12. in od 3. do 5.

Mehanična delavnica

„MUNDLOS" šivalni stroji

„Göricke"

dvokolesa, motorini „FIAM" in belgijske puške se vdobe le pri

Josipu Kerševaniju

GORICA — Piazza Cavour 9 — GORICA

Mehanična delavnica

Prva odlikov. tovarna in zaloga pohištva

Tvrdka ustanovljena l. 1898. na Goriškem Tvrdka ustanovlj. na l. 1898.

Gorica, ul. Carducci 14 (pr. Gosposka ulica)

50 spalnih in jedilnih sob na izbero od najnavadnejših do najbolj luksurjoznih. - Cene zmerne. - Solidna izdelava. Lastno izdelano pohištvo od najboljših profesionistov.

ANTON BREŠČAK

GORICA, Via Carducci 14 (prej Gosposka ul.)